

JOAN VENDRELL ACABA DE GUANYAR EL PREMI ESPECIAL CIUTAT DE SANT BOI PER LA SEVA TRAJECTÒRIA DE COMPROMÍS SOCIAL AMB LA SALUT MENTAL. EXTREBALLADOR MUNICIPAL JUBILAT I PARE D'UN FILL AUTISTA, HA LLUITAT AMB TENACITAT FINS A ACONSEGUIR QUE EL CONGRÉS MODIFIQUI UNA LLEI PER FER-LA MÉS HUMANA.

JOAN VENDRELL. PREMI ESPECIAL CIUTAT DE SANT BOI 2010

“EL GRAU D'HUMANITAT NO DEPÈN DEL NIVELL CULTURAL DE LES PERSONES”

Com va iniciar la relació amb la salut mental?

“En els anys 60, vaig ser corresponsal del diari Tele/eXpres. Se'm va ocórrer fer un reportatge sobre els psiquiàtrics, perquè no se'n parlava mai aleshores. No em van concedir l'autorització. Però en lloc de renunciar, vaig començar a fer com de *paparazzi*: quan els psiquiatres entraven i sortien, mirava de treure'ls alguna cosa.”

Va tenir èxit?

“Un dia un doctor em va donar un titular que feia pensar: “El enfermo mental es una mercancía humana que recibe el alta en el cementerio”. Va originar una allau de cartes demanant què hi havia darrere dels murs dels hospitals.”

I què hi havia?

“Aviat va ser més fàcil saber-ho. Durant cinc anys, es va propiciar el contacte entre l'hospital i l'exterior. Es va crear

un patronat per a la rehabilitació social dels malalts i es van obrir sovint les portes. Hi van desfilar figures de l'esport i de l'espectacle com el Dúo Dinámico o Machín. Molta gent es va familiaritzar amb les malalties mentals.”

Com ha canviat la societat en aquest aspecte?

“Un canvi brutal. Aleshores es parlava de manicomis, frenocopis, nosocomis: paraules esgarrifoses. Es pensava que hi havia persones molt perilloses que calia que estiguessin tancades, per protegir la gent de l'exterior. Però són més o menys com tothom. Ara gairebé ningú no s'hi està allà permanentment: només en moments crítics.”

Què va aprendre als psiquiàtrics fent de voluntari?

“Jo hi anava una tarda per setmana i m'emportava a passejar algunes persones que o bé no tenien família o bé mai no rebien visites. Anàvem a caminar per Sant Boi i jo els

feia de guia, els explicava coses i xerràvem. De tornada, berenàvem. Quan els deixava al vespre, m'abraçaven. La cara d'agraïment i de satisfacció era indescriptible. Això, si pateixes del cor, no ho pots aguantar, hehe.”

Vostè té un fill amb autisme...

“Sí, el meu segon fill, el David, va néixer amb autisme de Kanner, una discapacitat que genera greus mancances. Els malalts arriben a fer-se entendre, però sense paraules. Però els petits avenços, tot i que no són fàcils, són molt enriquidors. A vegades penso

“ENCARA MANCA CONSCIENCIACIÓ”

que si no fos per ell, la meua dona i jo ens hauríem separat: la seva presència ens va fer entendre que moltes coses són intrascendents. També vam aprendre que un fill autista et fa canviar d'amics. Els d'abans desapareixen i n'apareixen de nous, gent amb problemes similars als teus.”

Ha hagut de lluitar molt per defensar els drets del fill...

“Sembla que Déu ens l'hagi enviat com una missió per defensar les injustícies de què és objecte. Cada cop que té una necessitat important, les circumstàncies impedeixen satisfer-la d'una manera natural. A la Garriga hi ha l'única escola per a autistes de Catalunya. Ens hi van estafar. Ens cobraven el 100% de la quota, quan de fet rebien subvenció pública per sufragar-ne una part. Els vam denunciar, van expulsar el nano i vam acabar perdent el judici, que no es va celebrar fins a deu anys després.”

Ara acaba de guanyar una altra lluita...

“Aquest març el Congrés de Diputats va aprovar per unanimitat una modificació de la Llei d'enjudiciament civil. Aquesta modificació obliga els jutges i forenses a desplaçar-se al domicili d'una persona amb trastorn de conducta, per valorar-ne judicialment la incapacitació, si s'acredita que per a aquesta persona anar als jutjats representa un greu perjudici. Alguns jutges, com que no hi estaven obligats, es negaven a fer-ho.”

Malgrat els avenços, queda molt per fer?

“Manca conscienciació. El grau d'humanitat de les persones no depèn del nivell cultural. Una persona gran i analfabeta pot ser més comprensiva que una amb carrera. En el cas del meu fill, un doctor del centre on resideix va explicar a la jutgessa que si obligaven a desplaçar-lo al jutjat hi havia el perill que tingués un brot psicòtic... Ella es va negar a moure's: va dir que tenia massa feina.”